

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การขังระหว่างพิจารณาคดี : สิทธิสิทธิของผู้ต้องขังเกี่ยวกับสถานที่คุมขัง ในระหว่างพิจารณาคดี
ชื่อผู้เขียน	พิมพ์พร รุ่งทิมพรชัย
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรรณภักดิ์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน ผู้กระทำความผิดที่ถูกจับกุมเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญามีจำนวนมากและเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ โดยได้กระทำความผิดด้วยมูลเหตุจูงใจที่แตกต่างกันไป อาทิเช่น ปัญหาทางครอบครัว สภาพฐานะทางเศรษฐกิจ การขาดโอกาสทางสังคม ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การเป็นเหยื่อของการใช้ความรุนแรง โดยเมื่อเกิดการกระทำความผิดขึ้น ในการรวบรวมพยานหลักฐานนั้น องค์กรต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยมักจะไม่ได้พิจารณาถึงความจำเป็นในการเอาตัวบุคคลมาไว้ในอำนาจรัฐ และในเรื่องการปล่อยชั่วคราวยังให้ความสำคัญกับหลักประกันในการปล่อยชั่วคราว ซึ่งส่งผลให้หลักประกันในการปล่อยชั่วคราวนั้น มีอัตราที่สูงมาก และเป็นผลให้ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาส่วนใหญ่ไม่ได้รับการประกันตัวหรือปล่อยชั่วคราว และถูกนำตัวไปควบคุมหรือคุมขังไว้ในเรือนจำและกลายเป็นผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี ซึ่งผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีที่ถูกคุมขังไว้ในเรือนจำนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีในชั้นสอบสวน ในขั้นตอนของตำรวจและพนักงานอัยการ
2. ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีในชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือในชั้นพิจารณาคดี ในขั้นตอนของศาลชั้นต้น และ
3. ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีในชั้นอุทธรณ์ฎีกา ในขั้นตอนของศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา

โดยผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีทั้งสามประเภทนี้ ยังไม่ถึงว่าเป็นนักโทษเด็ดขาด ซึ่งเป็นไปตามหลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญาเป็นผู้บริสุทธิ์ (Presumption of Innocence) และเป็นประธานแห่งคดี (procedural subject) และเป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ (Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners) กล่าวคือ ตราบใดที่ยังไม่มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดและต้องถูกลงโทษตามกฎหมาย จะต้องสันนิษฐานไว้ก่อนเสมอว่าบุคคลนั้นเป็นผู้บริสุทธิ์ และจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

และในเรื่องสถานที่คุมขังผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีนั้น กฎหมายของประเทศไทยได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 มาตรา 11 โดยบัญญัติว่า “คนต้องขังและคนฝากขังให้แยกไว้ต่างหากจากนักโทษเด็ดขาด เท่าที่จะกระทำได้” และยังได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 89/1 ซึ่งบัญญัติว่า

“ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นระหว่างสอบสวนหรือพิจารณา เมื่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ผู้บัญชาการเรือนจำ หรือเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จัดการตามหมายขังร้องขอหรือเมื่อศาลเห็นสมควร ศาลจะมีคำสั่งให้ขังผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ในสถานที่อื่นตามที่บุคคลดังกล่าวร้องขอหรือตามที่ศาลเห็นสมควรนอกจากเรือนจำก็ได้ โดยให้อยู่ในความควบคุมของผู้ร้องขอหรือเจ้าพนักงานตามที่ศาลกำหนด ในการนี้ ศาลจะกำหนดระยะเวลาตามที่ศาลเห็นสมควรก็ได้

สถานที่อื่นตามวรรคหนึ่ง ต้องมิใช่สถานี่ตำรวจหรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน โดยมีลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งต้องกำหนดวิธีการควบคุมและมาตรการเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นด้วย”

แต่จากแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีในประเทศไทย บุคคลเหล่านั้นจะถูกส่งตัวเข้ามาอยู่ในความควบคุมหรือคุมขังของเรือนจำ และเนื่องจากประเทศไทยไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะขยายเรือนจำหรือสร้างสถานที่คุมขังเพิ่มเติม และไม่มียกงบประมาณในการจัดหาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เพื่อควบคุมดูแลผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี จึงต้องนำผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีไปควบคุมหรือคุมขังไว้ร่วมกับนักโทษเด็ดขาด โดยชีวิตความเป็นอยู่ในระหว่างที่รอการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนเองนั้นจะต้องอยู่ภายใต้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายของกรมราชทัณฑ์ ซึ่งส่งผลให้กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีเพราะเป็นการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีเสมือนว่าเป็นผู้กระทำความผิด โดยคำพิพากษาอันถึงที่สุดของศาลแล้ว และการที่ประเทศไทยได้ควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีไว้ในเรือนจำและควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีไว้ร่วมกับนักโทษเด็ดขาด ยังก่อให้เกิดผลกระทบและผลเสียหายต่อภาครัฐ และสังคมในประเทศไทยอย่างมากมาย

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า ควรที่จะได้มีการศึกษาเกี่ยวกับสิทธิของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีในเรื่องสถานที่คุมขังผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี ตลอดจนควรมีการศึกษาถึงผลกระทบของการคุมขังผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีร่วมกับนักโทษเด็ดขาด เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่างๆ ทั้งในเรื่องหลักเกณฑ์ในการขังระหว่างพิจารณาคดี หลักประกันในการปล่อยชั่วคราว ตลอดจนสิทธิและเสรีภาพที่ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีควรจะได้รับตามหลักการพื้นฐานและหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีให้มีความชัดเจน เพื่อให้บทบัญญัติของกฎหมายของประเทศไทยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งในทางทฤษฎีและในทางปฏิบัติ

Thesis Title	Remand: The Study of the Right of Prisoner about Remand Penal Institution
Author	Pimporn Rungtikampornchai
Thesis Advisor	Assistant Dr.Thanee Vorapat
Department	Law
Academic Year	2014

ABSTRACT

Nowadays, there are numerous arrested offenders, committing by different motive namely family problem, lack of economics or social opportunity, negligence or violence victimization, and it tends to be additionally increased. In evidence collection, necessity of detention is rarely considered by criminal justice organizations, and provisional release is always concentrated on security leading to very high price. As a result, most of offenders are not released or bailed and consequently confined as remand prisoner that is classified into three types

1. Remand Prisoner in inquiry (Police and Public Prosecution)
2. Remand Prisoner in preliminary hearing or trial (Court of first instance) and
3. Remand Prison in Appeal and Dika (Appeal Court and Dika Court)

All of three aforesaid are not deemed as convicts under Presumption of Innocence, Procedural Subject and Standard Minimum Rules for The Treatment of Prisoners. That is to say as long as judgement is not final, offender shall be presumed as innocence and not treated as offender. Moreover, in Thai law, remand penal institution is provided under section 11 of Corrections Act B.E. 2479 that “Prisoner and Remand Prisoner shall be separately confined from convict as much as possible” as well as section 89/1 of Criminal Procedure Code also provided :

“In the case of necessity during an inquiry or trial, either upon application of the inquirer, public prosecutor, prison governor or official bearing the duty to enforce a warrant of imprisonment of the accused or defendant or proprio motu, the court may, by order, rule that such detention is to be carried in any place, other than a prison, as applied for by the mentioned person or as deemed appropriate by the court; prescribed that the detainee must be under the care of the applicant or official designated by the court. In this respect, the court may fix a period of time for such detention as deemed appropriate

The place under paragraph 1 shall not be a police station or a place employed by an inquirer for restraining his accused. In this respect, the types of such place shall be determined by the ministerial regulation wherein the means of custody and the measures against any possible abscondence or injury must be indicated.”

However, in Thai practice, prisoners shall generally be detained or confined in prison. Due to insufficient budgetary problem, both prison and penal institution could not be expanded and correction officers are not available enough. That is why remand prisoners shall be confined with convicts under restricted rule, regulation and policy of Department. In other words, they shall be treated similarly as convicts affecting public and social damage.

As mentioned above, for efficient and effective theory and practice, the right of remand prisoner about their penal institution and the impact of non-solitary confinement shall be deeply studied for clear provisional revision about remand prison, bailng and fundamental right and liberty.